

ŠTÁTNA
ŠKOLSKÁ
INŠPEKCIA

2021/2022

**ORGANIZÁCIA A PODMIENKY VÝCHOVY
A VZDELÁVANIA ŽIAKA V ODBOROCH, KTORÝCH
ABSOLVOVANÍM ZÍSKA ŽIAK NIŽŠIE STREDNÉ
ODBORNÉ VZDELANIE**

SPRÁVA Z TEMATICKEJ INŠPEKCIE

**KRITICKÝ
PRIATEĽ ŠKÔL
A ŠKOLSKÝCH
ZARIADENÍ**

ŠTÁTNA
ŠKOLSKÁ
INŠPEKCIA

Organizácia a podmienky výchovy a vzdelávania žiaka v odboroch, ktorých absolvovaním získa žiak nižšie stredné odborné vzdelanie

TEMATICKÁ SPRÁVA

Ing. Liana Pírová
PaedDr. Monika Ružeková, PhD.
Ing. Adriana Vykydalová
Mgr. Alžbeta Štofková Dianovská

© Štátna školská inšpekcia, Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

OBSAH

1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE O KONTROLOVANÝCH ŠKOLÁCH	4
2 HLAVNÉ ZISTENIA.....	5
2.1 Prijímanie žiakov do 2-ročných UO, ktorých absolvovaním získajú nižšie stredné odborné vzdelanie	5
2.2 Podmienky výchovy a vzdelávania v 2-ročných UO skupiny F	6
2.3 Iné zistenia	11
2.4 Opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov	12
3 ZÁVERY	12
4 ODPORÚČANIA A PODNETY	13
4.1 Odporúčania na úrovni škôl	13
4.2 Odporúčania pre zriaďovateľov	13
5 ZOZNAMY	13
5.1 Grafy.....	13
5.2 Tabuľky	13

Cieľom tematickej inšpekcie bolo zistiť stav organizácie a zabezpečenie personálnych, priestorových a materiálno-technických podmienok vzdelávania žiakov v skupine dvojročných odborov, ktorých absolvovaním získajú žiaci nižšie stredné odborné vzdelanie (skupina učebných odborov F). Zdrojmi získavania informácií pre vypracovanie správy bola analýza školských vzdelávacích programov kontrolovaných škôl, rozhovory s vedúcimi pedagogickými zamestnancami, učiteľmi a majstrami odborného výcviku, kontrola pedagogickej a ďalšej dokumentácie jednotlivých subjektov, prehliadka ich učebných priestorov i fyzická kontrola materiálno-technického a prístrojového zabezpečenia.

1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE O KONTROLOVANÝCH ŠKOLÁCH

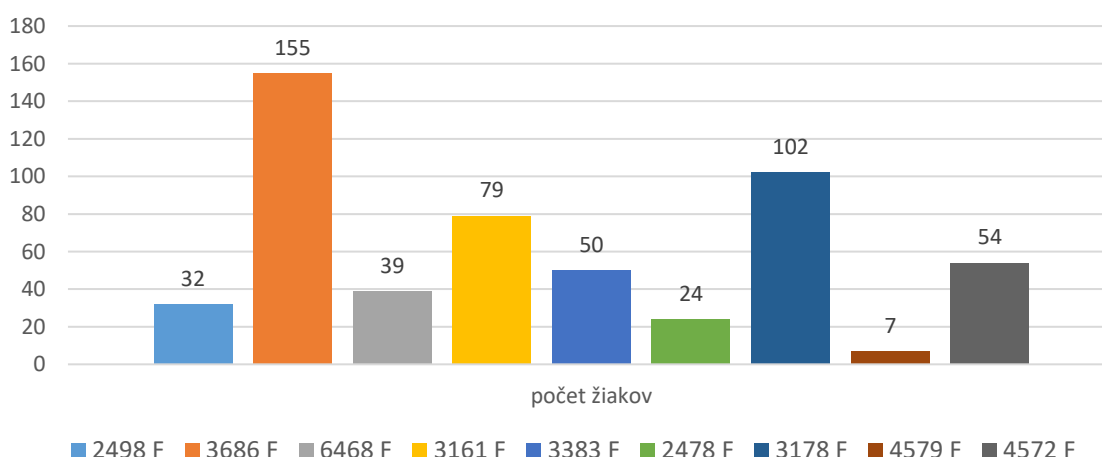
Organizácia a podmienky výchovy a vzdelávania žiakov v 2-ročných učebných odboroch (UO) sa sledovali v 14 stredných odborných školách (SOŠ), z nich bolo 12 štátnych (11 s vyučovacím jazykom slovenským a 1 s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským) a 2 súkromné školy (1 s vyučovacím jazykom slovenským a 1 s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským) vo všetkých krajoch SR (Tabuľka 1).

TABUĽKA 1 Základné údaje o kontrovaných školách

Počet kontrolovaných škôl		14
Vyučovací jazyk škôl	slovenský	12
	slovenský – maďarský	2
Zriaďovateľ	štátne školy	12
	súkromné školy	2

Z celkového počtu 3 930 žiakov školy v dennej forme štúdia vzdelávali 542 žiakov v 9 2-ročných UO¹ (Graf 1).

GRAF 1 Prehľad počtu žiakov vzdelávaných v kontrolovaných SOŠ v jednotlivých 2-ročných UO

¹ 2478 F strojárka výroba, 2498 F technické služby v autoservise, 3161 F praktická žena, 3178 F výroba konfekcie, 3383 F spracúvanie dreva, 3686 F stavebná výroba, 4572 F poľnohospodárska výroba, 4579 F lesná výroba a 6468 F pomocník v kuchyni;

V sledovaných odboroch bolo evidovaných 28 žiakov (5,2 %) so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP), z nich 17 s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia „variant A“². Zo sociálne znevýhodneného prostredia (SZP) pochádzalo 105 žiakov (19,4 %) a 326 (60,1 %) z marginalizovaných rómskych komunit (MRK) (Tabuľka 2). Výchovu a vzdelávanie zabezpečovalo spolu 482 pedagogických zamestnancov, z nich 152 v kontrolovaných odboroch skupiny F (Tabuľka 3). Tretina žiakov sa vzdelávala na 7 elokovaných pracoviskách (EP).

TABUĽKA 2 Základné údaje o počte žiakov

Celkový počet žiakov v kontrolovaných školách	3 930
Počet žiakov v kontrolovaných 2-ročných učebných odboroch F	542
z nich počet žiakov so ŠVVP	28
z nich počet žiakov zo SZP/z MRK	105/326
z nich počet žiakov vzdelávaných na EP	174

TABUĽKA 3 Základné údaje o počte pedagogických zamestnancoch a elokovaných pracoviskách

Celkový počet pedagogických zamestnancov zabezpečujúcich výchovu a vzdelávanie	482
Počet pedagogických zamestnancov zabezpečujúcich výchovu a vzdelávanie v 2-ročných odboroch F	152
Počet kontrolovaných EP, na ktorých sa vzdelávajú žiaci 2-ročných odborov F	7

Praktická príprava žiakov v kontrolovaných subjektoch bola realizovaná prevažne v dielňach jednotlivých škôl. Praktické vyučovanie na elokovaných pracoviskách (EP) prebiehalo len na 1 SOŠ³, z jej 7 EP boli iba 2 zaradené v *Sieti škôl a školských zariadení SR*. Školy poskytovali žiakom možnosť vykonávať praktickú prípravu aj na 14 zmluvných pracoviskách zamestnávateľov v takmer všetkých sledovaných UO, okrem UO 6468 F pomocník v kuchyni⁴. V systéme duálneho vzdelávania bolo zapojených 10 žiakov z Prešovského kraja 1 SOŠ⁵ (UO 3161 F praktická žena a 3686 F stavebná výroba). Jedna štátna škola⁶ uzatvorila zmluvu so zamestnávateľom o poskytovaní praktického vyučovania, pričom predmet činnosti zamestnávateľa nezodpovedal obsahu vzdelávania pre UO 3161 F praktická žena.

Vedúci pedagogickí zamestnanci spĺňali kvalifikačné predpoklady a požiadavky na výkon riadiacej funkcie, okrem 3 zástupcov riaditeľov škôl a 3 hlavných majstrov odbornej výchovy (MOV), ktorí neabsolvovali funkčné vzdelávanie, z nich prihlásený na funkčné vzdelávanie bol v čase konania inšpekcie len 1 zástupca riaditeľky súkromnej školy⁷.

2 HLAVNÉ ZISTENIA

2.1 Prijímanie žiakov do 2-ročných UO, ktorých absolvovaním získajú nižšie stredné odborné vzdelanie

Pri kontrole **splnenia predpokladov prijatia žiakov na štúdium do 1. ročníka** pre školský rok 2021/2022 vzdelávacieho programu nižšieho stredného odborného vzdelávania boli zistené nedostatky v oboch

² Súkromná SOŠ obchodu a služieb, Partizánska 8, Očová bola zapojená od 01. 09. 2020 do experimentálneho overovania prijímania žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia – variant A pre UO 3686 F stavebná výroba a 6468 F pomocník v kuchyni, garantom ktorého bol Štátny inštitút odborného vzdelávania v Bratislave;

³ SOŠ techniky a služieb, Markušovská cesta 4, Spišská Nová Ves;

⁴ Súkromná SOŠ obchodu a služieb, Partizánska 8, Očová

⁵ Spojená škola, Štefánikova 64, Bardejov;

⁶ Spojená škola, Štefánikova 64, Bardejov;

⁷ Súkromná SOŠ Nová cesta Magán Szakközépiskola Új út, Hlavná 265, Malčice;

súkromných⁸ a 4 štátnych školách⁹. Zákonom stanovené podmienky pre prijatie žiakov na štúdium do 2-ročných UO nespĺnilo 7 uchádzačov (úspešne ukončili 9. ročník základnej školy), u ďalších 39 nebolo možné overiť splnenie podmienok prijatia na vzdelávanie stanovené platným právnym predpisom, pretože v predloženej dokumentácii chýbali prihlášky na vzdelávanie, neboli uvedené známky v poslednom ukončenom ročníku základnej školy.

Prihlášky na vzdelávanie zodpovedali v kontrolovaných SOŠ v zmysle schválenému a zverejnenému Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR (MŠVVaŠ SR), väčšinou obsahovali požadované údaje a boli podané v termíne stanovenom platným právnym predpisom s výnimkou 4 SOŠ¹⁰. Ďalšie nedostatky sa vyskytli v 2 školách Košického kraja¹¹, 1 škola v Banskobystrickom kraji¹² a Nitrianskom kraji¹³, ktorí pri 14 žiakoch akceptovali ako prihlášku na vzdelávanie písomnú žiadosť o prijatie na štúdium mimo termínu prijímacieho konania¹⁴. V 1 škole Nitrianskeho kraja¹⁵ u 1 žiaka nebolo možné overiť ročník ukončenia základnej školy a tak posúdiť splnenie podmienok prijatia na štúdium. V kontrolovanom subjekte Banskobystrického kraja¹⁶ boli 2 žiaci prijatí na štúdium na základe určenia odboru školstva Okresného úradu v Banskej Bystrici rozhodnutím riaditeľky školy v mesiaci júl a august v rozpore s príslušnými ustanoveniami školského zákona a súčasne bola mimo termínu prijímacieho konania prijatá 1 uchádzačka v prijímacom konaní len na základe žiadosti zákonného zástupcu, bez podania prihlášky v stanovenom termíne. V škole Bratislavského kraja¹⁷ 1 žiakovi akceptovali písomnú žiadosť a prihlášku na štúdium zo školského roka 2018/2019.

Riaditelia všetkých kontrolovaných škôl stanovili **kritériá na prijatie uchádzačov** do 2-ročných UO skupiny F bez vykonania prijímačej skúšky. V 1 SOŠ¹⁸ vypracované podmienky a kritéria prijatia žiakov do 1. ročníka neboli prerokované v pedagogickej rade.

Termín pre zaslanie **rozhodnutí o prijatí uchádzačov** bol u väčšiny škôl dodržaný. Riaditelia 5 SOŠ¹⁹ (2 súkromné a 3 štátne školy) odoslali spolu 79 rozhodnutí o prijatí žiakov do 1. ročníka mimo zákonom stanoveného termínu.

Počet žiakov prijatých v prijímacom konaní v mesiacoch máj, jún **bol 324**. Kontrolou dokumentácie sa zistilo, že **prestupom bolo prijatých** spolu **68 žiakov**. V čase prestupu boli žiakmi inej strednej školy 66, z nich 57 prestúpilo²⁰ zo Spojenej školy Bijacovce, ktorá k 31. 08. 2021 bola vyradená zo *Siete škôl a školských zariadení SR*. Do 1. ročníka nastúpilo 20 žiakov vo svojom pôvodnom odbore a v 2. ročníku pokračovalo v štúdiu toho istého UO 37 žiakov. Ďalších 11 žiakov prijatých do 1. ročníka zmenilo svoj pôvodne zvolený odbor.

2.2 Podmienky výchovy a vzdelávania v 2-ročných UO skupiny F

⁸ Súkromná SOŠ Nová cesta Magán Szakközépiskola Új út, Hlavná 265, Malčice; Súkromná SOŠ obchodu a služieb, Partizánska 8, Očová;

⁹ SOŠ technická, Vranovská 4, Bratislava; SOŠ technická, J. Švermu 1, Zvolen; SOŠ techniky a služieb, Markušovská cesta 4; Spojená škola, organizačná zložka SOŠ dopravy a služieb, Námestie sv. Martina 5, Holíč;

¹⁰ SOŠ technická, Vranovská 4, Bratislava (10 prihlášok); Súkromná SOŠ obchodu a služieb, Partizánska 8, Očová (3 prihlášky); Súkromná SOŠ Nová cesta Magán Szakközépiskola Új út, Hlavná 265, Malčice (4 prihlášky prijaté v septembri 2021 a 3 bez dátumu); SOŠ techniky a služieb, Markušovská cesta 4, Spišská Nová Ves (1 prihláška bez dátumu);

¹¹ Súkromná SOŠ Nová cesta Magán Szakközépiskola Új út, Hlavná 265, Malčice (5 žiadostí); SOŠ techniky a služieb, Markušovská cesta 4, Spišská Nová Ves (7 žiadostí);

¹² Súkromná SOŠ obchodu a služieb, Partizánska 8, Očová (1 žiadosť);

¹³ SOŠ stavebná – Építészeti Szakközépiskola, Nitrianska cesta 61, Nové Zámky (1 žiadosť);

¹⁴ august 2021, september 2021

¹⁵ SOŠ stavebná – Építészeti Szakközépiskola, Nitrianska cesta 61, Nové Zámky;

¹⁶ Súkromná SOŠ obchodu a služieb, Partizánska 8, Očová;

¹⁷ SOŠ technická, Vranovská 4, Bratislava;

¹⁸ Súkromná SOŠ obchodu a služieb, Partizánska 8, Očová;

¹⁹ SOŠ technická, Vranovská 4, Bratislava (14); Súkromná SOŠ obchodu a služieb, Partizánska 8, Očová (28); SOŠ technická, J. Švermu 1, Zvolen (17); Súkromná SOŠ Nová cesta Magán Szakközépiskola Új út, Hlavná 265, Malčice (12); SOŠ techniky a služieb, Markušovská cesta 4, Spišská Nová Ves (8);

²⁰ na SOŠ techniky a služieb, Markušovská cesta 4, Spišská Nová Ves;

Vypracovanie školského vzdelávacieho programu

Výchova a vzdelávanie žiakov v 2-ročných UO skupiny F bola školami realizovaná podľa predložených **školských vzdelávacích programov** (ŠkVP), z nich 2 (UO 3686 F stavebná výroba a 6468 F pomocník v kuchyni) sa vzťahovali na experimentálne overovanie prijímania žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia „variant A“. Analýzou predložených ŠkVP boli v tejto oblasti zistené nedostatky v 1 súkromnej škole²¹ (UO 3686 F stavebná výroba a 6468 F pomocník v kuchyni) a 2 štátnych školách²² (UO 2498 F technické služby v autoservise a UO 4279 F poľnohospodárska výroba), ktoré neakceptovali rámcové učebné plány (RUP) príslušných štátnych vzdelávacích programov (ŠVP) v UP sledovaných UO. Ďalšia SOŠ²³ nerešpektovala poznámky k RUP prekročením maximálneho počtu žiakov v skupine v niektorých predmetoch.

Učebné osnovy rozpracované najmenej v rozsahu vzdelávacích štandardov príslušných ŠVP 2-ročných UO skupiny F boli na väčšine škôl s výnimkou 1 štátnej²⁴ (UO 2498 F technické služby v autoservise) a 1 súkromnej školy²⁵ (UO 6468 F pomocník v kuchyni a UO 3686 F stavebná výroba).

Predložené **rozvrhy hodín** jednotlivých tried v kontrolovaných subjektoch korešpondovali s platnými UP, okrem 1 SOŠ²⁶.

V dvoch subjektoch prišlo k spojeniu žiakov rôznych ročníkov a rozdielnych UO. V jednom súkromnom subjekte²⁷ bolo vyučovanie odborného výcviku realizované spojením rôznych ročníkov a rozdielnych UO (6468 F pomocník v kuchyni a 6445 H kuchár). V ďalšej štátnej škole²⁸ na vyučovaní praktickej prípravy v oboch vyučovaných odboroch (3161 F praktická žena a 3686 F stavebná výroba) bola zriadená spoločná skupina zo žiakov 1. a 2. ročníka.

Personálne podmienky

Výchovno-vzdelávací proces bol na SOŠ zaistený pedagogickými zamestnancami, ktorí spĺňali **kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky**, s výnimkou 6 učiteľov teoretického vzdelávania a 7 majstrov odbornej výchovy (MOV).

Celková **odbornosť vyučovania** predmetov **všeobecného vzdelávania** vo všetkých sledovaných UO bola zabezpečená na úrovni **45,1 %**. Plnú odbornosť vyučovania (100,0 %) zaistila len škola Žilinského kraja²⁹. Úplne neodborne (0,0 %) boli vyučované všetky všeobecnovzdelávacie predmety na 4 EP³⁰ štátnej školy v Košickom kraji a odbornosť vyučovania nižšia ako 50 % bola preukázaná aj v ďalších 2 kontrolovaných školách³¹. Z predmetov bola úplne neodborne vyučovaná informatika (0,0 %), nízku úroveň odbornosti mala občianska náuka (12,8 %), etická výchova (30,0 %), matematika (40,0 %) a telesná a športová výchova (48,7 %).

Nízkou sa javila aj **odbornosť teoretického odborného vzdelávania**, ktorá bola na celkovej úrovni **57,8 %**. Neodbornosť vyučovania (0,0 %) bola zistená v kontrolovanom subjekte Bratislavského kraja³² (UO 2498 F technické služby v autoservise), v oboch súkromných školách³³ v UO 3686 F stavebná

²¹ Súkromná SOŠ obchodu a služieb, Partizánska 8, Očová;

²² SOŠ technická, Vranovská 4, Bratislava; SOŠ strojnícka, Športová 1326, Kysucké Nové Mesto;

²³ SOŠ techniky a služieb, Markušovská cesta 4, Spišská Nová Ves;

²⁴ SOŠ technická, Vranovská 4, Bratislava;

²⁵ Súkromná SOŠ obchodu a služieb, Partizánska 8, Očová;

²⁶ SOŠ strojnícka, Športová 1326, Kysucké Nové Mesto;

²⁷ Súkromná SOŠ obchodu a služieb, Partizánska 8, Očová;

²⁸ Spojená škola, Štefánikova 64, Bardejov;

²⁹ SOŠ strojnícka, Športová 1326, Kysucké Nové Mesto;

³⁰ EP, Rudňany 5; EP, Rudňany 65; EP, Bystrany 3; EP, Bystrany 46;

³¹ Súkromná SOŠ obchodu a služieb, Partizánska 8, Očová; SOŠ dopravy a služieb, Námestie sv. Martina 5, Holíč;

³² SOŠ technická, Vranovská 4, Bratislava;

³³ Súkromná SOŠ obchodu a služieb, Partizánska 8, Očová; Súkromná SOŠ Nová cesta Magán Szakközépiskola Új út, Hlavná 265, Malčice;

výroba a na 5 EP³⁴ v Košickom kraji (UO 3686 F stavebná výroba, UO 3178 F výroba konfekcie, UO 4579 F lesná výroba a UO 3161 F praktická žena, 2478 F strojárská výroba).

Priemerná odbornosť vyučovania predmetov **praktickej prípravy** bola školami zabezpečená na **84,8 %**. Pod hranicou 70 % bola zistená odbornosť výuky v UO 3178 F výroba konfekcie v 2 subjektoch³⁵ a v UO 3686 F stavebná výroba v jednom subjekte³⁶. Celkovo najnižšiu odbornosť vyučovania predmetov praktickej prípravy zaistila súkromná škola v Košickom kraji³⁷ (UO 3686 F stavebná výroba a 3161 F praktická žena na úrovni 33,3 % a v odbore 3383 F spracúvanie dreva 0,0 %) (Tabuľka 4).

TABUĽKA 4 Porovnanie počtu EP, vyučovaných odborov, žiakov a odbornosti vzdelávania na EP kontrolovaných škôl

SOŠ	Kód odboru	Názov vyučovaného odboru	Počet		Odbornosť vyučovania predmetov (v %)		
			EP	počet žiakov	všeobecné	teoretické odborné	praktické
SOŠ technická, Vranovská 4, Bratislava	2498 F	technické služby v autoservise	0	16	50,0%	0,0%	100,0%
Súkromná SOŠ obchodu a služieb, Partizánska 8, Očová	3686 F	stavebná výroba	0	52	9,5%	0,0%	100,0%
	6468 F	pomocník v kuchyni	0			78,6%	100,0%
SOŠ technická, J. Švermu 1, Zvolen	2498 F	technické služby v autoservise	0	16	75,0%	100,0%	87,5%
Súkromná SOŠ Nová cesta Magán Szakközépiskola Új út, Hlavná 265, Malčice	3161 F	praktická žena	0	57	50,0%	50,0%	33,3%
	3383 F	spracúvanie dreva				100,0%	0,0%
	3686 F	stavebná výroba				0,0%	33,3%
SOŠ techniky a služieb, Markušovská cesta 4, Spišská Nová Ves	2478 F	strojárská výroba	7	174	26,8%	0,0%	100,0%
	3178 F	výroba konfekcie				0,0%	87,5%
	3383 F	spracúvanie dreva				100,0%	100,0%
	3161 F	praktická žena				0,0%	100,0%
	4579 F	lesná výroba				0,0%	100,0%
	3686 F	stavebná výroba				40,0%	100,0%
SOŠ stavebná – Építészeti Szakközépiskola, Nitrianska cesta 61, Nové Zámky	3686 F	stavebná výroba	0	8	75,0%	100,0%	100,0%
Spojená škola, Štefánikova 64, Bardejov	3161 F	praktická žena	0	40	85,7%	57,1%	100,0%
	3686 F	stavebná výroba				100,0%	100,0%
Spojená škola, Čaklov 249	3161 F	praktická žena	0	54	54,5%	11,0%	100,0%

³⁴ EP, Drevárska č. 2, Spišská Nová Ves; EP, Rudňany 5; EP, Rudňany 65; EP, Bystrany 3; EP, Bystrany 46;

³⁵ EP, Rudňany 65; SOŠ dopravy a služieb, Námestie sv. Martina 5, Holíč;

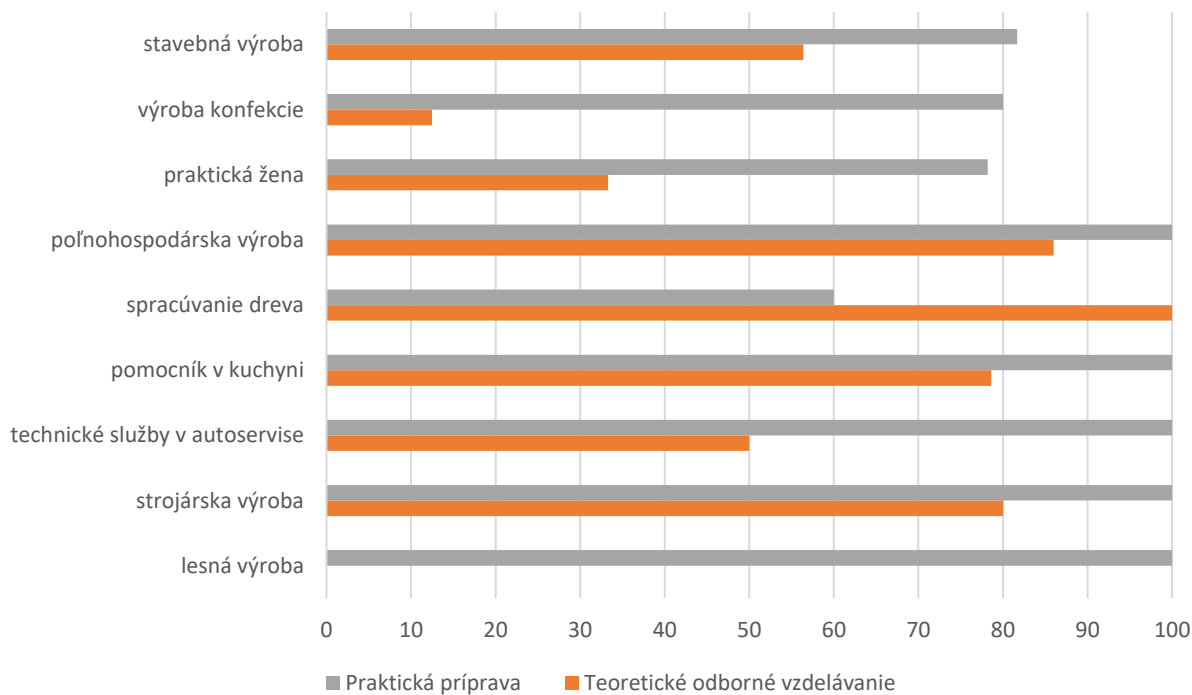
³⁶ Spojená škola, Čaklov 249;

³⁷ Súkromná SOŠ Nová cesta Magán Szakközépiskola Új út, Hlavná 265, Malčice;

	3686 stavebná výroba F				100,0%	66,7%
SOŠ strojnica, Športovcov 341/2, Považská Bystrica	2478 strojárská výroba F	0	15	77,8%	100,0%	100,0%
SOŠ, Pruské 294	4572 poľnohospodárska výroba F	0	14	80,0%	50,0%	100,0%
SOŠ obchodu a služieb, Piešťanská 2260/80, Nové Mesto nad Váhom	4572 poľnohospodárska výroba F	0	33	78,6%	100,0%	100,0%
SOŠ podnikania v remeslách a službách, V. Paulínyho Tótha 31/5, Senica	3161 praktická žena F	0	11	66,7%	66,0%	100,0%
	3686 stavebná výroba F				100,0%	100,0%
Spojená škola, organizačná zložka SOŠ dopravy a služieb, Námestie sv. Martina 5, Holíč	3178 výroba konfekcie F	0	45	48,0%	40,0%	50,0%
	3383 spracúvanie dreva F				100,0%	100,0%
SOŠ strojnica, Športová 1326, Kysucké Nové Mesto	4572 poľnohospodárska výroba F	0	7	100,0%	100,0%	100,0%

Z **hľadiska učebných odborov** bola najvyššia odbornosť vzdelávania preukázaná v *UO 2478 F strojárská výroba* (v teoretickom odbornom vzdelávaní 80,0 % a v praktickej príprave 100,0 %). Pod hranicou 70 % bola zistená celková odbornosť vyučovania v *UO 3178 F výroba konfekcie* (teoretické odborné vzdelávanie 12,8 % a praktickej príprave 80,0 %) a v *UO 3161 F praktická žena* (v teoretickom odbornom vzdelávaní 33,3 % a praktickej príprave 78,2 %) (*Graf 2*).

GRAF 2 Porovnanie odbornosti vyučovania teoretických odborných predmetov a predmetov praktickej prípravy

Priestorové podmienky

Kontrolované školy zabezpečili vyučovanie predmetov **všeobecného vzdelávania** prevažne v kmeňových triedach, zväčša samostatných pre každý UO. V niektorých školách boli zriadené odborné učebne pre vyučovanie všeobecnovzdelávacích predmetov (*slovenský jazyk a literatúra, matematika, etická výchova, informatika*). Z kontrolovaných pracovísk malo vlastnú telocvičňu 10 SOŠ a 1 EP³⁸, na ostatných pracoviskách bolo plnenie vzdelávacích štandardov predmetu telesná a športová výchova zabezpečené v telocvičniach blízkyh škôl, prípadne v zriadených vlastných posilňovniach, vonkajších školských areáloch, 2 štátne školy³⁹ mali k dispozícii vlastné workoutové ihrisko. Učebné témy nevyžadujúce pohybovú činnosť sa preberali v učebniach pre teoretické vzdelávanie. NORMATÍV-mi stanovené učebné priestory pre všeobecné vzdelávanie boli kontrolovanými školami zabezpečené a umožnili realizáciu jednotlivých ŠVP.

Vyučovanie **teoretických odborných predmetov** bolo vo väčšine škôl realizované v zriadených odborných učebniach. V niektorých SOŠ nebola k dispozícii učebňa pre odborné teoretické vzdelávanie, preto sa výuka uskutočňovala v kmeňových triedach, prípadne vhodnou úpravou organizácie vyučovania aj v odborných učebniach iných UO. Priestorové podmienky pre realizáciu teoretického odborného vzdelávania kontrolované školy vzhľadom na počty žiakov a vhodne upravenú organizáciu vyučovania zaistili, čím umožnili žiakom dosiahnuť kompetencie vymedzené obsahovým a výkonovým štandardom deklarovaným v príslušných ŠVP.

Priestorové zabezpečenie pre realizáciu vyučovania predmetov **praktickej prípravy** pre kontrolované UO na väčšine pracovísk škôl bolo na vyhovujúcej úrovni. Výnimkou boli priestory 1 EP⁴⁰ štátnej SOŠ (*UO 3686 F stavebná výroba*), ktoré v čase výkonu inšpekcie z dôvodu prebiehajúcej rekonštrukcie neboli pripravené na priebeh vyučovacieho procesu a nezodpovedali stanoveným požiadavkám príslušného NORMATÍV-u. V tom čase odborný výcvik žiakov bol realizovaný v dielni iného UO, čo bolo možné vzhľadom na vhodne upravenú organizáciu vyučovania. S ohľadom na túto skutočnosť zistené nedostatky na pracoviskách kontrolovaných škôl nemali negatívny dopad na nadobudnutie požadovaných kompetencií žiakov stanovených vzdelávacími štandardami príslušného ŠVP.

Kontrolou boli zistené nedostatky pri realizácii praktického vyučovania na 2 zmluvných pracoviskách zamestnávateľov 1 SOŠ⁴¹, ktorí poskytovali vzdelávanie v *UO 3161 F praktická žena* a *UO 3686 F stavebná výroba*. Chýbali základné učebné priestory (*cvičná kuchyňa, cvičný pozemok, školská dielňa, priestor pre prácu s kovmi a priestor pre prácu s drevom*). Absencia učebných priestorov na týchto pracoviskách **neumožňovala žiakom realizovať predpísané činnosti v súlade s požiadavkami stanovenými v profile absolventa.**

Materiálno-technické podmienky

Vybavenie učebných priestorov pre **všeobecné vzdelávanie** školským nábytkom, didaktickou technikou, učebnými pomôckami a základným vybavením telocviční zodpovedalo príslušným NORMATÍV-om pre jednotlivé UO vo všetkých kontrolovaných SOŠ. Niektoré zistené chýbajúce položky nemali negatívny dopad na plnenie profilu absolventa v sledovaných odboroch.

Materiálno-technické a prístrojové vybavenie učební pre **teoretické odborné vzdelávanie** bolo v plnom rozsahu zaistené iba v 1 kontrolovanej škole⁴². V ďalších subjektoch napriek zisteným chýbajúcim položkám predpísaných jednotlivými NORMATÍV-mi bolo postačujúce a umožňovalo plniť profil absolventa v kontrolovaných UO.

³⁸ EP, Markušovská cesta 2, Spišská Nová Ves;

³⁹ SOŠ technická, Vranovská 4, Bratislava; SOŠ strojnica, Športová 1326, Kysucké Nové Mesto;

⁴⁰ EP, Rudňany 65;

⁴¹ Spojená škola, Štefánikova 64, Bardejov;

⁴² Súkromná SOŠ Nová cesta Magán Szakközépiskola Új út, Hlavná 265, Malčice;

Zabezpečenie vyučovania **praktickej prípravy materiálno-technickými** prostriedkami bolo vo väčšine kontrolovaných škôl na dobrej úrovni. Zistené chýbajúce položky nemali negatívny dopad na plnenie požiadaviek v príslušných ŠVP.

Kontrolou bolo zistené nedostatočné vybavenie učebných priestorov pre praktickú prípravu v *UO 3686 F stavebná výroba* na 1 EP⁴³, v školskej dielni a sklade materiálov chýbalo základné vybavenie, pretože učebňa nebola využívaná z dôvodu rekonštrukcie, v sklade náradia neboli k dispozícii niektoré položky z predpísaného *NORMATÍV-u*. Napriek zisteným nedostatkom odborník z praxe konštatoval, že materiálno-technické vybavenie pracoviska bolo postačujúce k plneniu požiadaviek na profil absolventa a umožňovalo plniť príslušný ŠVP. Absencia základného vybavenia materiálno-technickým a prístrojovým vybavením bola zaznamenaná aj na pracovisku zamestnávateľa v *UO 3161 F praktická žena a 3686 F stavebná výroba* v Prešovskom kraji⁴⁴, čo **malo negatívny vplyv na nadobudnutie požadovaných vedomostí a zručností stanovených výkonovými štandardami príslušných ŠVP**.

Vybavenosť **učebnicami a učebnými textami** schválenými MŠVVaŠ SR bola vo väčšine sledovaných UO primeraná. Vo výchovno-vzdelávacom procese učitelia často využívali aj vlastné učebné texty, pracovné listy a jednoduché učebné pomôcky. Na 2 EP⁴⁵ žiaci nemali učebné materiály a pomôcky zaistené v dostatočnom obsahu a množstve a využívali na odbornom výcviku aj vlastný pracovný odev.

Kontrolované SOŠ v 2-ročných UO skupiny F vzdelávali spolu 28 žiakov so ŠVVP. Ich vzdelávanie nevyžadovalo používanie špeciálnych učebných ani **kompensačných pomôcok**. V prípade vyššieho počtu začlenených žiakov so ŠVVP⁴⁶ učitelia všeobecnovzdelávacích predmetov využívali rôzne nimi vytvorené učebné pomôcky.

Prítomnosť žiakov na vyučovaní

Dochádzka žiakov na vyučovanie bola na jednotlivých pracoviskách sledovaných škôl v 2-ročných UO skupiny F priebežne zaznamenávaná v triednych knihách a denníkoch evidencie odborného výcviku. Porovnaním aktuálnej prítomnosti žiakov s kontrolovanými zápsmi vyhotovenými priebežne neboli zistené odlišnosti nasvedčujúce nepravidelné či nereálne zaznamenávanie absencie žiakov. Nepravidelná dochádzka žiakov do školy bola v sledovaných UO podľa predloženej pedagogickej dokumentácie evidovaná na väčšine kontrolovaných škôl. Najnižšia prítomnosť žiakov na vyučovaní v čase výkonu inšpekcie v rozmedzí 16,7 % - 34,6 % bola zistená v oboch školách Prešovského kraja⁴⁷ a Banskobystrického kraja⁴⁸. Úplná neprítomnosť žiakov na vyučovaní (0,0 %) bola zaznamenaná na 1 EP⁴⁹ v *UO 3686 F stavebná výroba* z dôvodu práceneschopnosti MOV a nezabezpečenia jeho zastupovania. Najčastejšie uvádzanými dôvodmi absencie žiakov na vyučovaní bolo lekárske ošetrenie, choroba, rodinné dôvody a u niektorých žiakov nezaujem o štúdium.

2.3 Iné zistenia

- v 1 SOŠ⁵⁰ na základe podnetu z Inšpektorátu práce Bratislava bola vykonaná kontrola personálnych a materiálno-technických podmienok. Z nedostatkov uvedených v podnetu sa potvrdila nekvalifikovanosť 1 učiteľky odborných predmetov ;

⁴³ EP, Rudňany 65;

⁴⁴ Obecný úrad, Lesná 10, Zborov a Registrovaný sociálny podnik ZBOR-STAV, s. r. o., Lesná 10 Zborov;

⁴⁵ EP, Rudňany 5 a EP Rudňany 65;

⁴⁶ Súkromná SOŠ obchodu a služieb, Partizánska 8, Očová;

⁴⁷ Spojená škola, Čaklov 249; Spojená škola, Štefánikova 64, Bardejov;

⁴⁸ SOŠ technická, J. Švermu 1, Zvolen; Súkromná SOŠ obchodu a služieb, Partizánska 8, Očová;

⁴⁹ EP, Rudňany 65;

⁵⁰ SOŠ technická, Vranovská 4, Bratislava;

- v dvoch subjektoch⁵¹ pri vyučovaní odborného výcviku a praktickej prípravy nebol akceptovaný stanovený maximálny počet žiakov v skupine na 1 MOV;

2.4 Opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov

ŠŠI na základe vykonaných inšpekcií a ich zistení upozornila zriaďovateľov 3 škôl⁵² na nedostatky, ktorých riešenie patrí do ich kompetencie. Taktiež zaslala Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu SR oznámenie na krátenie normatívneho príspevku na príslušný kalendárny rok 2 SOŠ⁵³, jednej z dôvodov nižšej ako 70 % odbornosti vyučovania a druhej z dôvodov nesúlady ŠkVP so ŠVP.

3 ZÁVERY

Vykonaním tematickej inšpekcie zameranej na zisťovanie stavu organizácie a zabezpečenie personálnych, priestorových a materiálno-technických podmienok vzdelávania žiakov v skupine 2-ročných UO, ktorých absolvovaním získajú nižšie stredné odborné vzdelanie sa preukázalo, že viac ako polovica žiakov pochádzala z málo podnetného prostredia. Z celkového počtu žiakov bola takmer tretina žiakov (32,1 %) z MRK vzdelávaná na EP len v 1 SOŠ. Ďalšia škola bola od školského roku 2020/2021 zapojená do experimentálneho overovania prijímania žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia „variant A“.

Prijímacie konanie školy realizovali s viacerými nedostatkami. Týkali sa prijatia uchádzačov, ktorí nespĺnili podmienky pre prijatie (7 žiakov), prípadne nebolo možné overiť splnenie predpokladov pre prijatie do 1. ročníka, pretože v predloženej dokumentácii chýbali prihlášky na vzdelávanie, neboli uvedené známky v poslednom ukončenom ročníku základnej školy. Tiež sa zistilo akceptovanie žiadostí o prijatie na štúdium, podaných v mesiacoch júl až september, čo viedlo k vydaniu rozhodnutí o prijatí na štúdium v inom ako zákonom stanovenom termíne prijímacieho konania. Vypracované podmienky a kritéria prijatia žiakov do 1. ročníka neboli prerokované v pedagogickej rade v 1 súkromnej škole.

Výchovu a vzdelávanie realizovalo viac ako tri štvrtiny kontrolovaných subjektov (11 škôl) podľa ŠkVP vypracovaného v súlade s príslušnými ŠVP kontrolovaných UO. Nedostatky boli zistené najmä v neakceptovaní RUP v UP ŠkVP a ich poznámok, nezaradení predmetov do vzdelávacích oblastí, prekročení maximálneho týždenného počtu hodín a počtu hodín za celé štúdium, nevypracovaní vlastných poznámok k UP. Učebné osnovy neboli rozpracované podľa vzdelávacích štandardov príslušných ŠVP v 2 sledovaných školách a nesúlad UP s rozvrhom hodín bol zistený v 1 SOŠ.

Väčšina škôl nezabezpečila na dostatočnej úrovni odbornosť vyučovania predmetov všeobecného vzdelávania najmä na EP i v predmetoch teoretického odborného vzdelávania v odboroch 2478 *F strojárská výroba*, 3161 *F praktická žena*, 3178 *F výroba konfekcie* a 4579 *F lesná výroba*.

Základné učebné priestory na realizáciu vyučovania všeobecnovzdelávacích predmetov školy zaistili, okrem telocviční v 3 SOŠ a niektorých EP.

Priestorové podmienky pre vyučovanie odborného teoretického a praktického vyučovania boli školami pre väčšinu kontrolovaných UO primerane zabezpečené a kapacitne postačujúce.

⁵¹ Súkromná SOŠ obchodu a služieb, Partizánska 8, Očová; Spojená škola, Štefánikova 64, Bardejov;

⁵² SOŠ technická, Vranovská 4, Bratislava; Súkromná SOŠ Nová cesta Magán Szakközépiskola Új út, Hlavná 265, Malčice; SOŠ techniky a služieb, Markušovská cesta 4, Spišská Nová Ves;

⁵³ Súkromná SOŠ Nová cesta Magán Szakközépiskola Új út, Hlavná 265, Malčice; SOŠ technická, Vranovská 4, Bratislava;

V oblasti materiálo-technického a prístrojového vybavenia učebných priestorov teoretického vyučovania a praktickej prípravy napriek zisteným menej závažným nedostatkom kontrolované subjekty na svojich pracoviskách umožňovali žiakom sledovaných UO dosiahnuť kompetencie vymedzené obsahovým a výkonovým štandardom deklarovaným v jednotlivých ŠVP. **Výnimkou boli 2 pracoviská zamestnávateľov, u ktorých absentovali základné učebné priestory i materiálo-technické vybavenie pre vyučovanie praktickej prípravy v UO 3161 F praktická žena a 3686 F stavebná výroba.**

Dochádzka žiakov na vyučovanie bola vo väčšine kontrolovaných SOŠ vyhodnotená ako nepravidelná avšak pravidelne evidovaná v triednych knihách a denníkoch evidencie odborného výcviku.

4 ODPORÚČANIA A PODNETY

4.1 Odporúčania na úrovni škôl

- zabezpečiť väčší podiel participácie pedagogických zamestnancov na tvorbe ŠkVP a zabezpečiť ich súlad s príslušnými ŠVP;
- vypracovať a uplatňovať účinný systém opatrení zameraný na podporu menej úspešných žiakov sledovaných UO a na zabezpečenie ich pravidelnej dochádzky na vyučovanie;
- prijímať žiakov do 2-ročných UO skupiny F len na základe kompletnej dokumentácie potrebnej k prijímaciemu konaniu, na základe ktorej je možné legítimne rozhodnúť o prijatí uchádzača v zmysle platných kritérií;
- zabezpečiť odbornosť vyučovania vo všetkých zriadených UO;
- uzatvárať zmluvy o poskytovaní praktického vyučovania so zamestnávateľom, ktorý spĺňa požiadavky na základné učebné priestory a ich vybavenie určené príslušným NORMATÍV-om a ktorého predmet činnosti zodpovedá obsahu vzdelávania pre UO, v ktorom sa žiakom poskytuje praktické vyučovanie;

4.2 Odporúčania pre zriaďovateľov

- zosúladiť reálny počet zriadených a prevádzkovaných EP SOŠ s ich evidenciou v *Sieti škôl a školských zariadení SR*;
- spolupracovať so školami pri zabezpečení povinného materiálo-technického a priestorového vybavenia pre teoretické vyučovanie a praktickú prípravu v súlade s platnými NORMATÍV-mi;
- prehodnotiť prevádzkovanie EP vzhľadom na nedostatočné priestorové a materiálo-technické vybavenie a nízku odbornosť vyučovania;

5 ZOZNAMY

5.1 Grafy

GRAF 1 Prehľad počtu žiakov vzdelávaných v kontrolovaných SOŠ v jednotlivých 2-ročných UO 4

GRAF 2 Porovnanie odbornosti vyučovania teoretických odborných predmetov a predmetov praktickej prípravy.....7

5.2 Tabuľky

TABUĽKA 1 Základné údaje o kontrovaných školách..... 4

TABUĽKA 2 Základné údaje o počte žiakov..... 5

TABUĽKA 3 Základné údaje o počte pedagogických zamestnancoch a elokovaných pracoviskách 5

TABUĽKA 4 Prehľad počtu žiakov a odbornosti vyučovania teoretických odborných predmetov a predmetov praktickej prípravy podľa kontrolovaných odborov	9
--	---